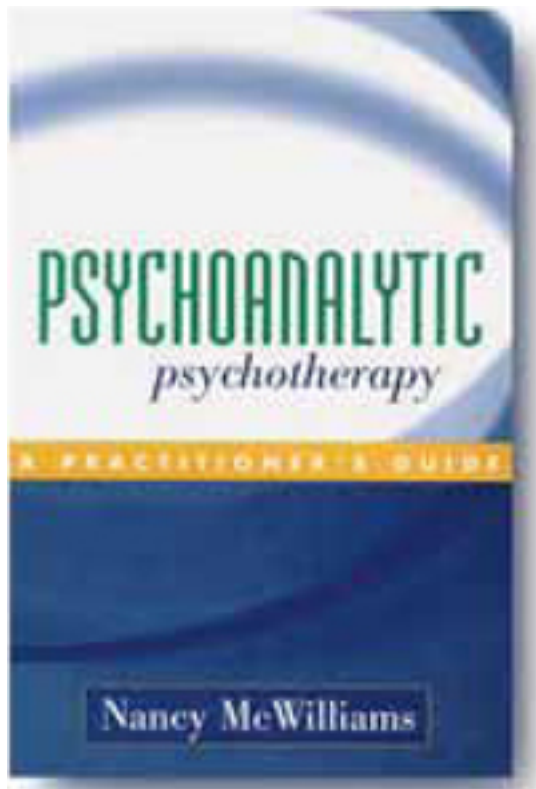

Psychoanalytic Psychotherapy. A Practitioner's Guide

Per-Einar Binder

professor og visedekan for utdanning, spesialist i klinisk psykologi, Psykologisk fakultet, UiB.

Nancy McWilliams | **Psychoanalytic Psychotherapy. A Practitioner's Guide** New York: The Guilford Press, 2004

Jeg kom over denne boken da jeg lette etter ny pensumbok til kurs i dynamisk psykoterapi ved profesjonsstudiet i psykologi ved Universitetet i Bergen. Da jeg så at Nancy McWilliams hadde utgitt en bok med en slik tittel, ble jeg straks forventningsfull. McWilliams representerer en jordnær og integrativ klinisk stemme i samtidens psykoanalyse, hun er en som kan finne konstruktiv bruk av både Otto Kernberg, Stephen Mitchell, prosessforskning og utviklingspsykologi. McWilliams er opptatt av den diagnostiske «karakter»-dimensjonen som jo egopsykologien har best utarbeidet, og den fleksible prosessorienterte og følelsesnære kliniske arbeidsmåten som den relasjonelle psykoanalysen har utarbeidet.

Jeg tok med meg boken på en togreise – hvor timene gikk fort og den raskt ble lest fra perm til perm. Jeg kunne konstatere at jeg rett og slett hadde en psykoanalytisk «page-turner» i hendene. McWilliams har lyktes i å skrive en annerledes lærebok i psykoanalytisk psykoterapi. Hun begynner rett på, med å beskrive hva hun tenker er selve kjennetegnet ved psykoanalytisk forståelse: At det er en måte å forstå livet på hvor kompleksiteten og undringen tas i vare, hvor følelser og fantasi gis en egenverdi, og hvor disse fenomenenes mangetydighet og mangfoldighet blir respektert. McWilliams fremhever at den psykoanalytiske måten å forstå tilværelsen på ikke passer for alle – det vil først og fremst være noen av oss som føler oss hjemme i denne måten å tenke på om livet. Og hun fremhever betydningen av å ikke se psykoanalysen som «overlegen» andre måter å både forstå og å jobbe på.

Nancy McWilliams tar for seg hvordan man forbereder seg på å drive terapi gjennom veiledning og egenbehandling. Hun er åpenhjertig på dilemmaer som kan oppstå underveis, og gir råd om hvordan den vordende terapeut kan håndtere dem. Derfra går hun videre og tar for seg hvordan pasienten kan forberedes på psykoanalytisk terapi, og vektlegger her forhold som er særdeles viktige i dagens terapivirkelighet: Pasienten trenger å bli tilstrekkelig innformert om hva terapien går ut på, for å kunne ta stilling til om hun eller han ønsker denne terapiformen, og for å etablere trygghet og terapeutisk allianse. Deretter går hun videre og drøfter rammene for terapi, og de nødvendige profesjonelle grensene for virksomheten. Dette gjør hun på en åpent drøftende og udogmatisk måte, hvor rammene ikke primært defineres som et sett regler, men som et sett praktiske ordninger og ritualer som skal beskytte pasienten og terapeutens integritet og legge gode vilkår for terapeutisk utforskning og endring. På bakgrunn av dette tar hun opp spørsmål som handler om tidsmessige rammer og beskyttelse av terapeutens privatliv. Videre drøfter hun bruk av benk, når selvavsløring er på sin plass, og hvordan terapeuten kan håndtere seksuell tiltrekning (på begge sider av relasjonen).

Når McWilliams går derfra til å gi en innføring i den psykoanalytiske terapiprosessen, begynner hun interessant nok med å undersøke hva det vil si å lytte til pasienten, og hva det vil si å snakke til pasienten. Hun gir mange referanser til ledende psykoanalytikere. Men hun gjør det uten sjenerende bruk av sjargong selv om temaer som «overføring» og «motoverføring» hele veien ligger langt fremme. McWilliams holder fokus på det konkrete arbeidet, hvor den enkelte pasient og den enkelte terapeut alltid har sin unike særskilthet. Hun forklarer den vordende terapeut hvordan arbeidet kan gjøres, men holder samtidig alltid fast ved at «det kommer an på». Et stykke ut i boka gir hun to utfyllende kasusillustrasjoner. En av illustrasjonene er med en psykisk sett svaktfungerende pasient, og en med en høytfungerende. De relasjonelle aspektene ved terapiprosessen blir åpenhjertig beskrevet, også analytikerens til tider svært krevende, men samtidig fruktbare arbeid med følelsene som blir vekket i motoverføringen. Boken avslutter med to kapitler om berikende muligheter og farer knyttet til det å arbeide som psykoterapeut, og hun vektlegger her sterkt viktigheten av psykoterapeutens egenomsorg i dette til tider svært emosjonelt krevende yrket.

Boken skiller seg fra andre introduksjoner i psykoanalytisk terapi ved at den ikke primært er delt inn etter kjernebegreper som overføring, motoverføring, tolkning og motstand. Dette er både en svakhet og en styrke. Begrepene er forklart litt her, litt der, og de som ønsker en systematisk teoretisk oversikt over dem, bør nok se til et annet verk. Men denne «svakheten» blir også noe av bokens styrke – det er terapeuten, pasienten og det som skjer mellom dem, som danner forgrunn; begrepene står mer i bakgrunnen og trekkes frem der de trengs som redskap for å forstå. Således får boken et organisk uttrykk, ikke ulikt den terapeutiske prosessen selv. Tilbakemeldingen fra vordende terapeuter her ved fakultetet indikerer at boken er noe de lett får et personlig forhold til, den er rett og slett en «veldig spennende og engasjerende bok». Og det bør en innføring i psykoanalytisk terapi være. For det er et berikende og engasjerende arbeid.